

Логвин М.М., к. геогр. н., доц.
Полтавський університет економіки і торгівлі
Єгорова О.В., к. е. н., проф.
Полтавський державний аграрний університет
Карпенко Н.М., доц.
Полтавський університет економіки і торгівлі

Перспективи розвитку сфери туризму в Україні: демографічний аспект

Розвиток туризму на певній території визначається низкою чинників, серед яких важливе місце займають демографічні. До них належать особливості населення регіону – вік, стать, сімейний стан, зростання кількості працюючих жінок і збільшення частки одиноких осіб. Ці показники впливають на формування попиту та визначають типи туристичних послуг, що будуть найбільш привабливими для різних груп відвідувачів [2, 3].

Вивчення демографічних (людських) ресурсів у географії туризму має важливе значення для розуміння як попиту на туристичні послуги, так і пропозиції робочої сили в цій галузі [3]. Населення при цьому розглядається одночасно як споживач туристичних продуктів і як трудовий потенціал, що визначається його статеві-віковою структурою.

Вивчення людських ресурсів допомагає виявити як можливості для розвитку туризму, так і виклики, які можуть виникнути внаслідок змін у демографічній структурі населення або в умовах праці. Основні категорії населення України показані у табл. 1.

Таблиця 1.

Структура населення України, складено за [4, 5]

Показники	1991	2001	2006	2011	2019	2022	2023 (оцінка) *	2024 (оцінка) *
Усе населення	51,9	48,9	46,9	45,8	42,2	41,2	38,0	37,5
у тому числі:								
міське населення	35,1	32,9	31,9	31,5	29,3	28,7	26,7	26,3
сільське населення	16,8	16,0	15,0	14,3	12,9	12,5	11,3	11,2
Кількість чоловіків	23,9	22,5	21,6	21,0	19,5	19,0	17,5	17,3
Кількість жінок	27,7	26,2	25,1	24,6	22,5	22,0	20,5	20,2

* – за даними [5]

Туристична сфера вирізняється тим, що її розвиток сприяє створенню нових робочих місць незалежно від економічного рівня держави. Це зумовлює значну увагу урядів до підтримки та розширення туризму.

Війна є одним із найбільш руйнівних чинників, що здатний принципово змінювати демографічну ситуацію. Повномасштабне вторгнення в Україну спричинило найбільшу міграційну кризу в Європі після Другої світової війни, викликавши істотні демографічні зміни в країні та за її межами. На початок вторгнення чисельність населення України (без окупованих територій) перевищувала 41 млн. осіб, однак після лютого 2022 року понад 14 млн. громадян залишили країну, з яких понад 11 млн. вирушили до держав Європейського Союзу [1]. Станом на сьогодні понад 5 млн. українців вже повернулися додому.

Аналіз демографічних змін в Україні свідчить про їх значний вплив на розвиток ринку туристичних послуг. Трансформації у структурі населення, зокрема збільшення частки людей похилого віку, малозабезпечених груп та мігрантів, формують нові потреби й уподобання споживачів, що визначає попит на окремі види туризму. Урахування демографічних особливостей кожного регіону має вирішальне значення для створення сучасних і конкурентоспроможних туристичних продуктів. Відповідність послуг даним тенденціям забезпечить туристичним підприємствам здатність адекватно реагувати на демографічні зміни та підтримувати стабільний розвиток на ринку.

Список використаних джерел:

1. Агенство ООН у справах біженців. URL: <https://www.unhcr.org/ua/resources>.
2. Євтушенко О.В., Курінна А.Т. Роль туризму в розвитку національної економіки України. Бізнесінформ. 2018. №11. С. 249-257.
3. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 254 с.
4. Статистичний щорічник України за 2022 рік / Державна служба статистики України: за ред. І. Є. Вернера / відп. за вип. О.А. Вишневська. Київ, 2023. 387 с.
5. Орієнтовна оцінка населення України на середину 2024 року. URL: https://data.worldbank.org/country/ukraine?utm_source=chatgpt.com.